

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

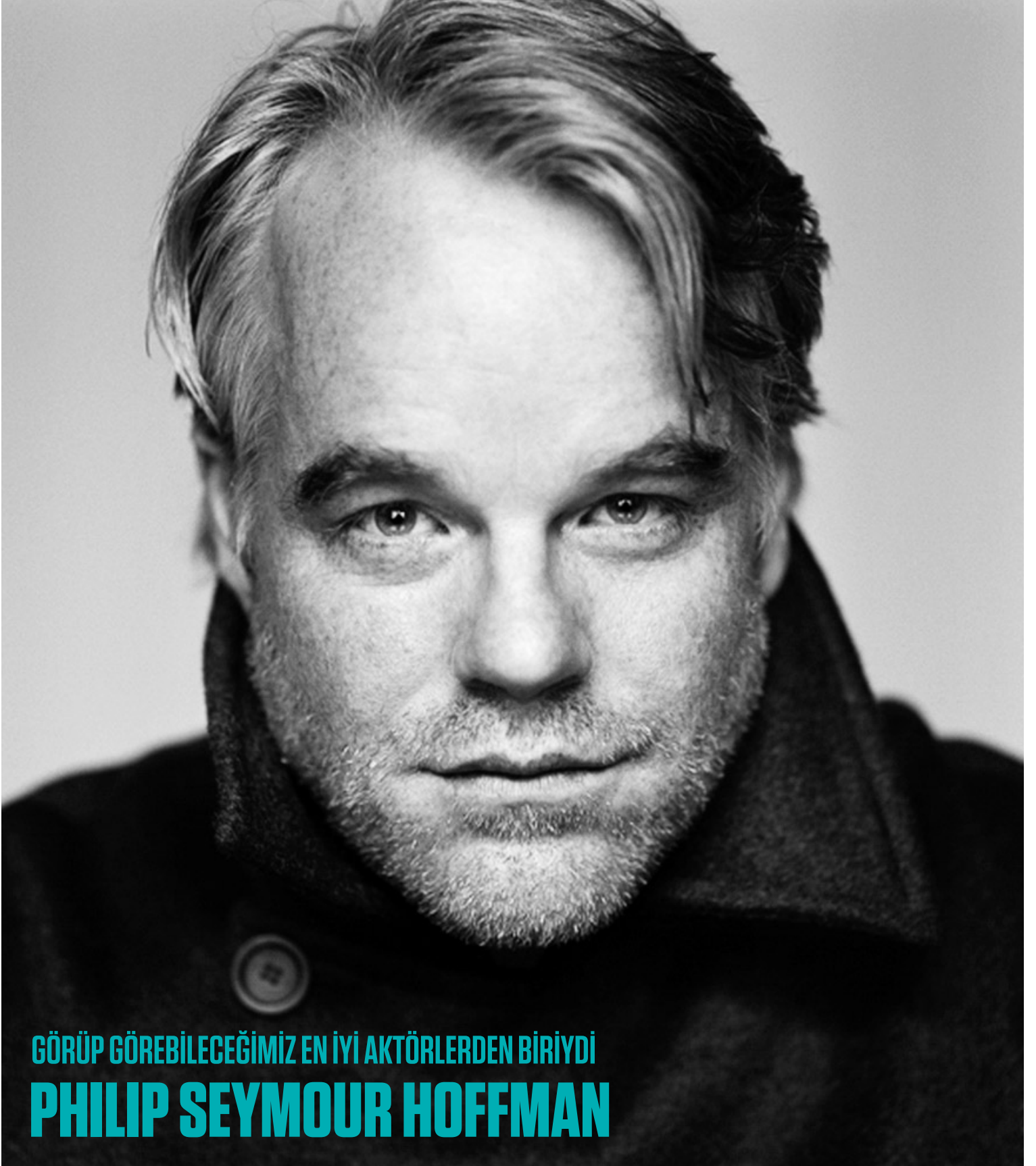
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

GÖRÜP GÖREBİLECEĞİMİZ EN İYİ AKTÖRLERDEN BİRİYDİ
PHILIP SEYMOUR HOFFMAN

SANEM ÇELİK ERDAL BEŞİKÇIOĞLU NEJAT İŞLER

**ASLI
TANDOĞAN**

**SERENAY
SARIKAYA**

**SADI CELİL
CENGİZ**

BEHZAT Ç.

ANKARA YANIYOR...

**YÖNETMEN
SERDAR AKAR**

**FATİH
ARTMAN İNANÇ
KONUKÇU**

**BERKAN
ŞAL**

**SEDA
BAKAN**

**ERAY
ESEROL**

**TUĞRUL
TÜLEK**

**EKİM
MAĞDEN**

**ŞİMDİ DVD VE
BAS OYNAT DVD'DE!**

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

tigloni

FİDA

ADAM FİLM

'LEGO' FİLMİ DEĞİL, 'GEZİ DİRENİŞİ' FİLMİ!..

GEÇEN PAZAR GÜNDEME BOMBA GİBİ DÜŞEN PHILIP SEYMOUR HOFFMAN'IN ÖLÜM HABERİ SİNEMASEVERLERİ DERİN BİR YASA BOĞARKEN; HAFTA İÇİNİ DE BAŞKA 'ÖLÜM'LERİN GÖLGESİNDE GEÇİRDİK. HENÜZ FİDANKEN GEZİ DİRENİŞİ SİRASINDA ACIMASIZCA KATLEDİLEN

Ali İsmail Korkmaz ve Mehmet Ayvalıtaş'ın utanç verici davaları, memleketteki hukuk(!) düzeni hakkında da sağlam ipuçları taşıyordu.

Özellikle Gezi Direnişi döneminde bu sayfalarda bolca yazıp çizdik; direnişin filmi yapılsın, yaşanan acılara sanatla cevap verilsin, tarihe not düşülsün tarzında yazılar kaleme aldık. Heyhat, beklenen film bu topraklardan değil, Batı'dan geldi. Belki çok şaşıracaksınız ama bahsettiğimiz film, uzaktan bakınca çoluk çocuğa hitap eder gibi gözükten "Lego Filmi" (The Lego Movie).

Neticede elbette öncelikli olarak küçük seyircilere seslenen, oyuncaklı, maceralı, eğlenceli, göz alıcı bir animasyon "Lego Filmi". Ancak hep söylüyoruz, bir meseleyi sinemada illa direkt olarak anlatmak şart değil. Örneğin Gezi Direnişi'ni geniş kitlelere yansıtmak için mutlaka 'ağaç', 'panzer', 'toma', 'İstiklal Caddesi', 'Taksim', 'tazyikli su' gibi araçlar kullanmak gerekmiyor. Peki nasıl olacak diyorsanız, yanınızda yörenizde çocuk olsun olmasın, hiç vakit kaybetmeden gidin ve "Lego Filmi"ni seyredin. Büyük bir stüdyo filminde yahut çocukların aklını çekecek bir animasyonda dahi nasıl müthiş bir alegori yapılabildiğini, devrimci sinemanın kurallarının yeniden yazılabildiğini gözlerinizle görün.

Pahalı kahveler satan zincir dükkanlardan, TV'lerde gösterilen aptal şovlara; pop müzik diye yutturulan uyuşturucu müzikten, gündelik hayatın beyni pelteleştirici rutinine dek her şeye sayıp sayıştıran film, özgür düşünce konusunda da radikal mesajlar içeriyor. İnsanın düşünce özgürlüğünü köreltip, yaratıcılığını sıfırlayan ve beyinleri bomboş bir tarla haline getiren düzene doğrudan saldırıyor film. "İçinizden geldiği gibi düşünün, tasarlayın, yaratıcı olun" diyor.

Geçen yıla kadar, evlerinde bilgisayar başında oturup sağa sola tweet atmak, pizza yemek, bira içmek ve eğlenmek dışında hiçbir şey yapmadığı varsayılan, politik bilinçten yoksun yeniyetmeler olarak tanımlanan gençler, nasıl ki Gezi'de herkesi ters köşeye yatırıp 'destan' yazdılsa, bu filmde de kendi dünyalarında yaşayan sıradan insanın, her şeyi baskılayan ve yok eden 'diktatör'e karşı günü geldiğinde birleşerek, direndiğini görüyoruz.

Öykü içerisinde, 'yukarıdan' emir alan, kendi iradeleri, kişilikleri olmayan polisler halka saldırırken, sorgu odasında işkence yaparken, suratları da oyuncak olduğundan ha bire değişiyor. İyi polis ile kötü polis arasında anlık gidip gelmeler yaşarken, en sonunda sorgulamaları doğru yapmaları için aileleriyle tehdit ediliyorlar ve polisin suratının 'gülümseyen tarafı' (iyi yanı) siliniyor. Kötü polis olarak yoluna devam etmek zorunda kalıyor. Ta ki sonlara doğru, diktatöre başkaldıran vatandaşların safına katılana kadar.

Etrafında süper kahramanlardan oluşan Lego'lara karşın, film bir 'sade vatandaş'ı kahramanlaştırıyor. Düzene başkaldırmayı aklının ucundan bile geçirmeyen, verilenle yetinen, hayatını 'kımlı zararlısı'ndan bile daha durgun geçiren bu genç, üzerlerine püskürtülen (toma'ları hatırlayın) zamlarla, oldukları yerlere sabitlenmek istenen Lego arkadaşları ile el ele vererek 'devrim'i başlatıyor.

Kötünün neden kötü olduğu sorusunu soran, hükümetin, devletin olmadığı ve herkesin barış içinde yaşadığı alternatif bir dünya tasviri dahi çizen "Lego Filmi", Philip Seymour Hoffman gibi dev bir sanatçının aramızdan ayrıldığı haftada, böyle bir film ortaya koyacak nice başka sanatçıların yetişip, sağlam eserler ürettiğini hatırlatıyor bize. Bir de tabii bir şeyi anlatmak için illa göze parmak sokmak gerekmediğini, düşünceyi serbest bıraktığımızda, çocukluk oyuncaklarımızla bile harikalar yaratabileceğimizi söylüyor. Ama bütün bunları yapmak için de o korkunç koca koca adamlar karşısında 'çocuk ruhu'muzu hiçbir zaman kaybetmememiz gerektiğini...

GİZLİ TEŞKİLAT
(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com OKAN ARPAC oarpac@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcyalc@hotmail.com **GÖRSEL YÖNETMEN** BİLGEHAN ARAS

LOGO TASARIM ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA** BAŞAR UĞUR **KATKIDA BULUNANLAR** TUNCA ARSLAN, OLAN ÖZYURT, ALİ ULVİ UYANIK,

EBRU ÇELİKUTUĞ, KAAAN KARSAN, SERDAR KÖKÇEOĞLU **REKLAM İLETİŞİM** EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Para Avcısı (The Wolf Of Wall Street); Muhteşem Güzellik (La Grande Bellezza); Mr. Banks (Saving Mr. Banks); Daire; Herkül: Efsane Başlıyor (The Legend Of Hercules); Lego Filmi (The Lego Movie).

19 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları...

20 TRENDEKİ YABANCI

Tunca Arslan, şair Mustafa Irgat'ın başrolünde olduğu 1985 yapımı "Tek-er-leme"ye dair fikirlerini paylaşıyor.

22 AŞKTAN DA ÜSTÜN

Sergei Bondarchuk, tarihin arka sokaklarında dolaşıyor: "Waterloo Savaşı" (Waterloo)... Tunca Arslan imzasıyla.

24 ÖLÜM KARARI

Philip Seymour Hoffman'ı, canlandığı karakterler üzerinden anıyoruz... Kaan Karsan imzasıyla.

28 TOPAZ

Errol Morris'ten enfes bir 'polisiye belgesel': "İnce Mavi Çizgi" (The Thin Blue Line)... Kaan Karsan imzasıyla.

30 AİLE OYUNU

Son Konser (A Late Quartet); Arınma Gecesi (The Purge).

34 GENÇ VE MASUM

Şükrü Özçelik'ten bir 'aile filmi': "Annemin Estetik Anlayışı"... Serdar Kökçeoğlu imzasıyla.

36 SAPIK

Gündemden yansıyanlar... Otkan Özyurt imzasıyla.

PARA AVCISI

ORJİNAL ADI The Wolf Of Wall Street

YÖNETMEN Martin Scorsese

UYUNCULAR Leonardo DiCaprio,

Jonah Hill, Margot Robbie,

Matthew McConaughey,

Kyle Chandler, Rob Reiner,

Jon Bernthal, Jon Favreau,

Jean Dujardin, Joanna Lumley,

Cristin Milioti, Shea Whigham,

Katarina Cas

YAPIM 2013 ABD

SÜRE 180 dk.

DAĞITIM Medyavizyon

**“PARA AVCISI”NI ÖZEL
KILAN ŞEY ‘İÇERİK’TEN
ZİYADE ‘BİÇİM’. BELKİ DE
MARTIN SCORSESE’NİN
KARİYERİNDEKİ EN
OYUNBAZ, EN DELİŞMEN
FİLMLE VE USTANIN
HARİKA YÖNETMENLİĞİ
İLE KARŞI KARŞIYAYIZ.**

FİLMİN UYARLANDIĞI KİTAPIN YAZARI JORDAN BELFORT’IN BÜTÜN BU ‘KESTİRMEDE ZENGİN OLMA’ HAYALLERİNİ GERÇEKLEŞTİRİRKEN ÖRNEK ALDIĞI KİŞİ GORDON GEKKO’YMUŞ. OLIVER STONE’UN 1987 TARİHLİ “BORSA”SIYLA

(Wall Street) tanıdığımız o Gordon Gekko ki, ağzından sürekli “Hırs evrim ruhunun özünü oluşturur”, “İdealizm her anlaşılmayı öldürür” gibi ‘inciler’ dökülen, gözü dönmüş, parayı tanırı bellemiş bir kapitalistti. Belfort’ın kendisine Michael Douglas’ın sinsi bedeninde cisimleşen Gordon Gekko’yu örnek alması tam anlamıyla ironik çünkü Oliver Stone’un tam 23 yıl sonra çektiği devam filmi “Borsa: Para Asla Uyumaz”da (Wall Street: Money Never Sleeps) Gekko’yu hapisten çıkarken buluyorduk. Haliyle, anlıyoruz ki, Belfort’ın yükselişi kadar düşüşü de Gekko’nunkiyle paralel gelişmiş, sonları aynı olmuş. Hatırlayın, Gekko da hapisten çıktıktan sonra konferanslar veriyordu. Belfort da...

Para parayı çeker derler. Jordan Belfort (Leonardo DiCaprio) bunu 26 yaşında keşfetmiş. Daha filmin başında çalışmaya başladığı şirkette ‘ustası’ Mark Hanna’yla yedikleri öğle yemeği esnasında aralarında geçen sohbet Belfort’ın yiyeceği herzelerin de habercisi. Zaten Scorsese de Matthew McConaughey’in alabildiğine özgür canlandırdığı Mark Hanna’yı filmin girizgahına yerleştirerek Belfort’ın gelecekteki olası icraatlarını özetlemiş oluyor. Hanna’nın o yemekteki şu cümlesini daha başta aklımıza kazıyor: “Peki, Wall Street’in ilk kuralı, adın Warren Buffet veya Jimmy Buffet bile olsa umurunda değil, kimse ama kimse bir hissenin yükseleceğini, düşeceğini veya yatay seyredeceğini bilemez. Hiçbir borsacı bilemez. Ama biliyormuş gibi yaparız.” O muhabbet çok önemli çünkü Jordan Belfort’ın kafasındaki ampülü yakan o konuşma. “Oyunun püf noktası parayı müşterinin cebinden alıp kendi cebine yerleştirmek” diyen Hanna’ya Belfort “Ama aynı zamanda eğer müşteriye para kazandırırsan, bu herkes için avantajlıdır, doğru mu?” diye safça sorduğunda ise aldığı yanıt net oluyor: “Hayır!”

Sonrasında üç saat boyunca Belfort’ın bünyesini parayla, alkolle ve uyuşturucuyla tıka basa doldurmasını izliyoruz. Daha ‘idealist’ gibi duran ilk karısını ‘parayı bulur bulmaz’ bir partide tanıştığı güzel Naomi’yle (Margot Robbie) değiştiriyor. Çok geçmeden Naomi’yle, başta Donnie (Jonah Hill) olmak üzere iş arkadaşlarıyla ve peşindeki FBI Ajanı Patrick Denham’la (Kyle Chandler) inişli çıkışlı ilişkilerine tanık oluyoruz. İmza attığı sahtekarlıklar için nasıl kanunun çevresinden dolandığını görüyoruz. Zaten kendisi de arsızca söylüyor, yaptığının yasa dışı olduğunu. Fakat ne olursa olsun, gariban bir aileden gelmesine karşın fakirliği kesinlikle bir seçenek olarak görmüyor. “Size bir şey söyleyeyim” diyor, “Fakir olmanın hiçbir asil yanı yoktur. Fakirliği de tattım, zenginliği de tattım ve her halükarda zengin olmayı tercih ederim.” Tüm bunların dışında Jordan Belfort’ın hikayesinin en kritik köşebaşlarında bile çok özgün öğelere rastlamak kolay değil. Terence Winter’in senaryosu bir noktadan sonra klişelere saplanıp kalıyor.

İşte o noktada Martin Scorsese’nin enfes yönetmenliği devreye giriyor...

“Para Avcısı”nı özel kılan şey zaten ‘içerik’ten ziyade ‘biçim’. Belki de Martin Scorsese’nin kariyerindeki en oyunbaz, en delişmen filmle karşı karşıyayız. Hızlı kurgusu, yakın planları, aşırı yavaşlatılmış çekimleri, Spike Lee’yi bile kışkırtacak yoğunlukta doğrudan kameraya konuşan karakterleri, sıradışı dış ses kullanımı, sıradışı iç ses kullanımı derken film boyunca hayli ilginç yönetmenlik tercihleriyle karşılaşılıyor. İlk filmlerinden beri beraber çalıştığı Thelma Schoonmaker’in maharetli ellerinden çıkan kurgu baş döndürücü bir üslupta akıyor. Bu konuda görüntü yönetmeni Rodrigo Prieto’nun hakkını da teslim etmek lazım. Çorap değiştirir gibi lens değiştiriyor usta kameraman. Belfort’ın zihinsel melekeleri uyuşturucu veya alkol yüzünden zayıfladığında görüntülerin ritmi de bilerek deforme ediliyor.

**“TİTANİK”TEN BU YANA
LEO DICAPRIO’NUN
KARAKTERLERİ
SERVETLERİNE SERVET
KATIYORLAR. JORDAN
BELFORT BU KONUDA
HOWARD HUGHES VE
GEÇEN SENEKİ JAY
GATSBY’YLE YARIŞIR.**

Martin Scorsese belki “Casino”dan bu yana hiçbir filminde böylesine deli dolu bir stil sergilememiştir. Çıplaklık ve seks bile sinemasında pek nadir ihtiva eden unsurlar olmasına karşın “Para Avcısı”nda bu konuda adeta bir patlama yapıyor. Bir başka yönetmenin yüzüne gözüne bulaştırabileceği bu çılgınca rejinin altından büyük bir ustalıklarla kalkıyor ve hâlâ Amerika’nın yaşayan en büyük yönetmeni olarak kendisinden başka bir namzet gösterilemeyeceğini cümle aleme ispatlıyor.

Bu filmle birlikte Scorsese insanın kendisini yenilemesinin yaşı olmadığını da gösteriyor. 2006’da “Köstebek”le (The Departed) bir yeniden çevrimden, üstelik iyi bir filminden çok iyi bir film devşirilebileceğini ispatlamıştı. Ardından kendisinden hiç beklenmeyen bir janra

el attı ve korku/gerilim türündeki “Zindan Adası”yla (Shutter Island) müthiş bir film çıkardı ortaya. “Para Avcısı”ndan önceki filmi “Hugo” ise 3D teknolojisinin altından da en yaratıcı biçimde çıkabileceğine çok güzel bir örnek oldu.

“Titanik”ten (Titanic) bu yana DiCaprio’nun canlandığı karakterler servetlerine servet katmakla meşgul. Howard Hughes ve geçen seneki Jay Gatsby bu konuda aktörün zirve noktaları oldular. “Para Avcısı”nın Jordan Belfort’ının da onlardan aşağı kalır yanı pek yok. DiCaprio burada da alkışlanacak bir iş çıkartıyor.

Leonardo DiCaprio’nun Oscar adaylığı Akademi üyelerinin ayık kafayla oy kullanabildiklerini gösteriyor.

Jonah Hill’in Oscar adaylığı Akademi üyelerinin kafaları iyiyken de oy kullanabildiklerini gösteriyor.

KIVANÇ
TATLITUĞ

BELÇİM
BİLGİN

MERT
FIRAT

FARAH ZEYNEP
ABDULLAH

YILMAZ
ERDOĞAN

BİR YILMAZ ERDOĞAN FİLMİ

KELEBEĞİN RÜYASI

Ziraat Bankası

tiğlon

Şimdi DVD'de!

imaj

PKM

Ücretsiz PDF e-kitap Alın! <http://www.kitapyay.org>

MUHTEŞEM GÜZELLİK

GENÇLİĞİNDE YAZDIĞI ÖDÜLLÜ BİR KİTABI SAYESİNDE JET SOSYETENİN ÇILGINLIĞI İÇİNDE KAYBOLMUŞ, ŞEYTAN TÜYÜ olan Jep Gamberdalla (Toni Servillo), 65. yaşını kutladığı şu günlerde, kadim Roma'nın, bu görkem ve güzelliğin merkezinde hayatına dönüp baktığında sadece o an vardır: Toy bir gençken, tavlamaya çalıştığı nefes kesici kızın, maviliğin siyahla seviştiği o yaz akşamında göğüslerini göstermesi. Sadece o an!

Bir gün gelip yaşlılık iyice soldurduğunda içinizdeki heyecanı ya da feri sönmüş yarı açık gözlerle Azrail'i beklerken, 'o an'ınız belleğinizin sisleri içinden çıkıp gelecek. Aynen, muhteşem prologda, aniden ölen turistin gördüğü son güzellik olan Roma'nın, muhtemelen onun 'o an'ı olması gibi.

Hayat, bir yolculuk. Sıradışı bir arayış ve yolculuk hikayesi anlattığı "Olmak İstedğim Yer"den (This Must Be The Place) anımsayabileceğiniz yönetmen Paolo Sorrentino da, filmini, Fransız yazar Louis-Ferdinand Céline'nin "Gecenin Sonuna Yolculuk" romanından bir alıntıyla açıyor.

Jep, hayat yolculuğunu Roma'da, yoksulluğa düşmüş aristokratların, sapıtmış konformist zenginlerin, fena halde dönmüş solcuların, 'şeytani' din adamlarının, 'sanat için' kılıfı içindeki uçukların, romantik kaybetmişlerin, yalanlarını ve acılarını paylaşan hırtların arasında sürdürürken... Düşmek üzere olduğu 'boşluğu' fark ediyor (Céline'nin dediği gibi: "Her şeyin sonu ölçünün kaçması ile başlar"). Çalıştığı derginin editörü cüce kadının parti bitiminde ayıldıktan sonraki sorusu esaslı: "Arkadaşlar neredesiniz?"

Jep'in karşısına çıkan iki insan ise, hayatın aslında bambaşka yüzleri olduğunu anımsamasına yardım ediyor. Ağırlaşan hastalığı nedeniyle, striptizden kazandığı tüm parayı bir nefes daha fazla alabilmek için harcayan Ramona (Sabrina Ferilli)... Ve "yoksulluk anlatılamaz, yaşanır" sözüyle ders veren, yüz yaşının üzerinde ve çok yaşlandığı için 'çocuklaştığı' halde hayattan istifa etmeye direnen, yoksulların koruyucusu Kutsal Rahibe

(Giusi Merli). Her ikisi de ölüme farklı yollardan ama direnerek giderken, çevreleri, yaşlandıkça ve acı çektikçe etraflarına riya, aldatma, sahtecilik yayanlarla sarılmıştır.

"Muhteşem Güzellik", Roma'nın filmi. Roma, mimarının, heykel ve resmin insan ruhunun ışığıyla vücut bulduğu estetiğin merkezi. Yine insan sesinin olağanüstü gücü ve güzelliğini kutsayan operanın kenti. Aynı zamanda, diplere vuran müptezelliğin de şehri. Sorrentino, kentin tüm güzelliklerine açılan kapıların anahtarlarını taşıyan gizemli adam tipi gibi, Fellini'den Scola'ya ustalarına saygılarını sunarak, onların izinde ve fakat kendi dilini kurarak, Roma'nın farklı yansımaları içinde, hülyalı bir keşfe çıkartıyor. Büyülü, eğlenceli, hüznü, dramatik bir keşif bu. Ve, her biri büküm büküm, eksantrik tiplerle hayat denen karmaşanın ortasında, 'o an'a ulaşmanın keyfi.

Sinemanın, sonsuza dek, yeniden ve yeniden, yepyeni stillerde üretilebilen esnekliğinden sonuna dek yararlanmasını bilen Paolo Sorrentino ile 'binbir surat' lakabını hak eden aktörlerden biri olan Toni Servillo, sinemanın en iyilerinden biri olarak kabul ettiğim "Muhteşem Güzellik"te, unutulması imkansız anları armağan ediyorlar. Terrence Malick'in tarzını anımsatan zarif ve şık kamera hareketleriyle, bir heykelin kıvrımlarından resmin gözeneklerine, bir orkestra icrasının yaydığı seslerden sessizliğin asaletine yaptığınız bir tür ruhsal yolculuk olarak tanımlanabilir. Bu filmi görenlerin, salona girdiklerinden daha mutlu çıkacakları kuvvetle muhtemel.

Ve şüphesiz, uzunca parti sahnesinde "Far L'amore" şarkısının kullanıldığı Raffaella Carrà'nın temsil ettiği popüler kültürden, şaibeli ve hatta karanlık ilişkileri saklayan Katolik merkezinin ev sahipliğine uzanan İtalya'nın panoramasına dair de bir film.

Fellini'den "Tatlı Hayat"ı ve diğer İtalyan ustaların Roma filmlerini yeniden seyretme isteğini kamçılıyor.

Verdiği estetik haz, en az birkaç gün başka bir film seyretmenize engel oluyor.

ORJİNAL ADI La Grande Bellezza

YÖNETMEN Paolo Sorrentino

OYUNCULAR Toni Servillo,

Sabrina Ferilli, Iaia Forte,

Carlo Verdone, Carlo Buccirosso,

Pamela Villoresi, Galatea Ranzi

YAPIM 2013 İtalya-Fransa

SÜRE 142 dk.

DAĞITIM M3 (Calinos)

"MUHTEŞEM GÜZELLİK"İ BİTİRİNCE SORDUM: NEDİR? YANIT: HAYAT, GÜZELLİKLERİN HÜCRELERİNİZİ ELE GEÇİRDİĞİ ANLARIN KALBİNİZE YAYDIĞI MUTLULUKTUR.

MR. BANKS

ORİJİNAL ADI Saving Mr. Banks

YÖNETMEN John Lee Hancock

OYUNCULAR Emma Thompson,

Tom Hanks, Annie Rose Buckley,

Colin Farrell, Paul Giamatti,

Ruth Wilson, Jason Schwartzman,

Rachel Griffiths

YAPIM 2013 ABD-İngiltere-

Avustralya

SÜRE 125 dk.

DAĞITIM UIP

DISNEY KLASİĞİ "MARY POPPINS"İN YAPIM ÖYKÜSÜ DEĞİL SADECE ANLATILAN. MARY POPPINS'İN, YAZAR P.L. TRAVERS'İN GEÇMİŞİNDE SİMGELEDİKLERİNE DOĞRU BİR YOLCULUK.

BELKİ DE EN SONDA SÖYLENMESİ GEREKEN ŞEYİ, EN BAŞTA SÖYLEYEREK BAŞLAMAK DAHA DOĞRU OLACAK BU SEFER... "Mr. Banks" iyi ki bir Walt Disney biyografisi değil. Zarif ve sevgiyle yazılmış incelikli bir senaryosu var. Her şeyi unutan, bir büyük Hollywood yapımcısı hatta 'imparatoru'nun bu hikayede olmasının aslında bir noktadan sonra pek bir önemi de yok... Ortada yazılmış ve çok satmış, fenomen olmuş bir çocuk romanı var. Başarı garantili bir yapımcı 10 yıldır bu kitabın film haklarının peşinde ve yazarı en sonunda biraz da paraya ihtiyacı olduğundan dolayı satmaya ikna oluyor ama ciddi endişeleri vardır ve eserini sıradan bir Hollywood yapımı olmaktan korumaya çalışır...

Aslında ne kadar basit gibi görünen bir hikaye. Film yapmak üzerine yapılan filmler durdukları yerde caziplerdir, nitekim Alfred Hitchcock'u bile tüm hayatıyla değil, filmleri üzerinden anlatan iki film yapıldı, gerisi de gelecektir belki... "Mr Banks"de ana karakterlerinden birisinin Walt Disney gibi ciddi bir potansiyel taşımasına (ve hiç çekilmemiş olmasına) rağmen onun kişiliğine, renkli (ve biraz da tartışmalı) yaşam öyküsüne çok da bulaşmıyor yönetmen John Lee Hancock. Çünkü bu filmde hikayenin odağı 'yapımcı'ya değil, 'yazar'a ait... Zaten Hancock'un kendisi de bir senarist/yönetmen sonuçta. "Mr. Banks"ın derdi Disney'in en önemli klasiklerinden biri olan "Mary Poppins"ın yapım hikayesini anlatmak değil aslında. Mary Poppins kitabının genlerine, daha doğrusu onun yazarı P.L. Travers'in geçmişine, Mary Poppins'ın onun geçmişinde simgelediklerine yapılan bir yolculuk. "Mary Poppins"ın kaynağı, Travers'in melankolik çocukluğu, babasına olan düşkünlüğü, hatta onun ellerinden kayıp gitmesinden dolayı kendisinde bulduğu suçluluk duygusudur... Yani 1964 yapımı filmde (bizde "Gökten İnen Melek"

adıyla gösterilmişti) Mary Poppins adlı dadı, her ne kadar banker Banks'ın iki çocuğuna bakıcı olarak gökten inip Banks ailesinin bütün sorunlarını yarı sihirli dokunuşlarla düzelteren bir 'sihirli dadı'ydı! Mary Poppins de Travers'in en kötü zamanlarında son bir umut olarak tutunduğu birisini simgelemektedir...

Dolayısıyla Travers'in hikayesiyle kurduğu bağ çok özel bir bağ. Çok sevilen ve çocukların gözdesi bir kitap olmasına rağmen bir ticari ürün değildir onun için. Bu yüzden dönemin Disney filmlerinden biri olmasını istemez. Ne müzikal olsun ne de içinde animasyon olsun ister. Çünkü her ne kadar fantastik bir hikaye olsa da Travers için o kadar 'gerçek' yerlere dokunuyordur ki... Walt Disney'in nazık, kırılğan ve sabırlı yaklaşımı ile Travers'in inatçı, sorun çıkaran ve uzlaşmaz tavrı 1960'ların

Hollywood ortamında karşı karşıya gelir.

Film hem bu 'geçimsiz' Avustralyalı kadınla Disney arasındaki mücadeleye hem de Travers'in "Mary Poppins"e ilham kaynaklığı yapan geçmişine odaklanır.

Bu iki koldan sarmal bir yapıda ilerleyen hikaye, samimi ve sıcak dokunuşlarla detaylandırılmış bir senaryoyla anlatılmış. Odak noktasına konmuş karakterlerinden ve onların iç dünyalarından kopmadan, sağa sola sapmadan (ki aslında buna çok da müsait) anlatmayı başarıyor senaryo ve film.

Hiç kuşkusuz filmin kalbi Emma Thompson'un en sert görüldüğü sahnede bile yürekleri ısıtan, parlak performansı... Thompson, Travers'in babasını kaybetmesinden hatta kaybediş şekliyle duyduğu üzüntüyü film boyunca o kadar güzel taşıyor ve her sahnesinde

bunu o kadar hissettirebiliyor ki... Tom Hanks ise Walt Disney olarak gayet eğlenceli bir profil çiziyor. Filmin tonuna hizmet eden samimi bir performans onunki de... Travers'in hayalperest ve aşırı romantik babası rolünde Colin Farrell da 'arızasız' bir performans veriyor.

"Mr. Banks" özellikle de sonundaki duygusal 'katharsis'in gücüyle seyircisini salonlardan gözleri dolu dolu uğurluyor. Klasik bir filmin çekim hikayesinden girip, babasıyla çok erken vedalaşmış bir insanın, bu yüzden dindiremediği acısıyla yüzleşmesine, oradan da kalplerimize ulaşmayı başarıyor.

Paul Giamatti, küçük bir rolde ama adeta seyirciyi temsil ediyor, kendine açılan sınırlı alanda bile kaybolmuyor.

Travers gibi bizim de beklentilerimizi boşa çıkaran Ellie Teyze (Rachel Griffiths)...

**HIÇ KUŞKUSUZ
FİLMİN KALBİ, EMMA
THOMPSON'IN
VARLIĞI. THOMPSON,
TRAVERS'IN BABASINI
KAYBEDİŞİNDEN
DUYDUĞU ÜZÜNTÜYÜ O
KADAR İYİ TAŞIYOR VE
HISSETTİREBİLİYOR Kİ..**

DAİRE

YÖNETMEN Atıl İnaç

OYUNCULAR Fatih Al, Nazan

Kesal, Erol Babaoğlu, Selen Uçer,
Çağlar Çorumlu, Beren Demirkaya

YAPIM 2014 Türkiye

SÜRE 108 dk.

DAĞITIM M3 (Lacivert Film)

YÖNETMEN ATIL İNAÇ,
ABSÜRTÜN
SINIRLARINI BU KADAR
ZORLAMASA VE EN
AZINDAN FELSEFECİ
BAŞKARAKTERİ
NEZDİNDE BİR Umut
KAPISI BIRAKSAYDI,
FİLMİ RAHATLATIRDI.

SON YILLARDA EKRANLARDA VE BEYAZPERDEDE SAÇMA/ABSÜRT KOMEDİLER VE DRAMLARA DAHA SIK RASTLAR olduk. Buna şaşıyor muyuz? Açıkçası hayır... Gerçek yaşam o kadar 'saçma' ile örülü ki, bunun kültür ürünlerine yansması tabii ki çok doğal. Normalin ne olduğuna dair düşüncelerimiz öyle bir bulandı ve değer sistemimiz öyle bir erozyona uğradı ki, kerteriz noktalarımızı büyük ölçüde kaybettik. Klişe olacak ama tam da fırtınalı denizde yol gösterecek deniz feneri arıyoruz. Onun ışığı da bir yanıp bir sönüyor...

Daha önce Avni Özgürel ile işbirliği yaptığı "Zincirbozan" ve "Büyük Oyun" gibi politik filmleri ve mafya komedisi "Kolpaçino: Bir Şehir Hikayesi" ile tanıdığımız Atıl İnaç da "Daire" ile saçmaya yöneliyor. Açıkçası önceki filmlerine nazaran çok daha 'entelektüel' bir film bu. Sadece filmin açılış sahnesinde başkarakterimiz Feramus (Fatih Al) ile sergi sahibi arasında geçen konuşma göstermiyor bunu. Bütünüyle felsefe, sosyoloji ve psikolojiden beslenen bir metin ve karakterler serisi var karşımızda. Feramus, babasının cenaze haberini alıyor ve onun yaşadığı yerde bir havaalanı olmasına rağmen uçak seferi yapılmadığı için yetiçemiyor. Kedisi Gece'yi de kaptığı gibi soluğu 'memleket'te alıyor. Zaten 'saçma'lıkların başında bu havaalanı meselesi geliyor. Orası işlevsiz olduğu halde görev yapan, maaş alan memurlar var ve kısa süre sonra, miras meselesini çözmek için Feramus da onlardan biri oluyor. Havaalanında çalışmaya başlayan Feramus'un bu gizli işsizlikle baş etme tarzı ise diğer çalışanlardan birazcık farklı: O çareyi Nietzsche okumakta buluyor! Oysa mesai arkadaşları -tam da 'yurdum insanı' şeklinde- bu boş zamanları mangalda et yiyip futbol oynayarak değerlendiriyorlar. İçlerinden Arif'i ayırmak gerek; o kasabanın barında kendini

asarak ölümle cilveleşiyor aklına estikçe. Karşılığında da bardakilerin gönlünden kopanları topluyor ve Feramus'un kasabada kalmasını ve havaalanında çalışmasına da çok şaşıyor.

Feramus gibi okumuş ama ait ve layık olduğu hayatı süremeyen Betül (Nazan Kesal) ile de başına gelecek absürtlüğün eşliğinde tanışıyoruz. Belediyenin tiyatro kadrosunda yönetmenlik yaparken işsiz kalan iki çocuk annesi Betül ile Feramus komşular ve Betül'ün kızının ciddi rahatsızlığı sayesinde tanışıyorlar. Betül, belediyenin iş garantili gasilhane görevlisi kursuna katılıp ölümleri yıkamayı öğreniyor geçimini sağlamak için. İkisi arasında havada asılı bir cinsel gerilim oluşuyor kısa sürede.

Atıl İnaç hikayesinde bir yandan hepimizin pek çok kez şahit olduğu/yaşadığı bürokratik

dertleri, tapu daireesi ya da belediye'deki sahnelerle işlerken bir yandan da Feramus'un babası ve oğluyla olan uzak ve yabancılaşmış ilişkiyi rüya sahneleriyle karşımıza getiriyor. Filminde devlet-aile-birey ilişkilerinin nasıl iç içe ve girift bağlarla varoluşsal dertlere neden olabileceğini de güzelce işliyor. Fakat bir şekilde ikna edemediği, seyirciye zorlama gelebilecek bir yapı kuruyor bunu yaparken. Örneğin Betül'ün kızının hastalığına olan uzak tavrı şaşırtıyor. Tamam, en iyi doktorlara parasızlık yüzünden kızını götüremeyeceğini biliyoruz ama beyin tümöründen umursamazlıkla bahsetmesini kavrayamıyoruz. Ayrıca onun ölü yıkama kursuna katıldığı andan itibaren, kızıyla gasilhanede karşılaşacağı fikri hemen oluşuyor aklımızda. Keza Feramus'un avukat tarafından dolandırılıp hem arsayı hem parayı kaybedişi

(tapu memuruyla avukat işbirliği de olabilir) ile artık hayata tahammül edemeyişi ve kendini Arif gibi asarak ölüme yol alışı da sorunlu noktalardan biri. Yönetmen, absürtün sınırlarını bu kadar zorlamasa ve en azından felsefeci başkarakter nezdinde tüm bu olumsuzluklara rağmen bir umut kapısını aralık bırakabilseydi, filmi de seyirciyi de rahatlatabilirdi.

Öte yandan Fatih Al'ın ve Nazan Kesal'ın oyunculuklarına ise şapka çıkarmak gerek. İki de mütevazı, şova kaçmayan ve abartısız performanslarıyla göz dolduruyor. Arif rolündeki Erol Babaoğlu da dikkat çekici.

Görüntü yönetmeni Hayk Kirakosyan'ın filme katkısı büyük.

Feramus'un kentteki yaşamından kopup havaalanında çalışacak derecede çaresiz kalma nedenleri belirsiz.

FATİH AL'IN VE NAZAN KESAL'IN OYUNCULUKLARINA ŞAPKA ÇIKARMAK GEREK. İKİSİ DE MÜTEVAZİ, ŞOVA KAÇMAYAN PERFORMANSLARIYLA GÖZ DOLDURUYOR.

HERKÜL: EFSANE BAŞLIYOR

ORJİNAL ADI The Legend Of Hercules

YÖNETMEN Renny Harlin

UYUNCULAR Kellan Lutz,

Gaia Weiss, Scott Adkins,

Roxanne McKee, Rade Serbedzija

YAPIM 2013 ABD

SÜRE 99 dk.

DAĞITIM Pinema (D Productions)

HERKÜL MİTİNİ FANTEZİDEN ARINDIRMAYA ÇABALAYAN FİLM, KAN GÖSTERMEKTEN KAÇINIYOR VE 'AĞIRBAŞLI' TAVRINI HASARA UĞRATYOR.

YENİ HERKÜL UYARLAMAMIZ KISA AMA İDDİALİ BİR DÖVÜŞ SAHNESİYLE AÇILIYOR. "300 SPARTALI" (300) VE türevlerine gösterilen ilgi ile cazibesi ispatlanan; estetiği abartılmış, doğallığı azaltılmış bir sahne bu. Filmin genel hissiyatı hakkındaki ipuçlarını bu kısacık sekanstan toplamak mümkün: Bolca kas ve kılıç görececek, filmle bağımızı anlık heyecanlar üzerinden kuracak ve izlediğimiz şeyi çabucak tüketmeye çalışacağız... On dakika içerisinde testosteron odaklı mevcut dünyaya doğacak olan "Herkül" de çıktığımız bu yoldaki lokomotifimiz olacak.

"Herkül: Efsane Başlıyor"un formülü, filmin yönetmeni Renny Harlin'in kariyerinden fazlaca aşına olduğu bir prensip aslında: Arz-talep... Bu prensip, projeyi her türlü kılıçından alınıdırarak sunuma hazır hale getirmeli... Ancak ortada büyük bir problem var. O da anaakım sinemanın 'asgari' şartları... İşte Renny Harlin'in filmi bu asgari şartları karşılamaktan aciz maalesef. Zira ortada kostümlerini müsamereler için kostüm tedarik eden bir tuhafiyeciden kiralamış gibi

görünen ve mizah duygusundan tamamen yoksun olduğu halde potansiyel izleyicisini dahi hiç ciddiye almayan bir film var. Dolayısıyla genelde 'nabza göre şerbet' tesis ederek seyirci arayan anaakım epik örnekleri arasında kendine tam olarak bir yer bulamayan bu filmin 'şerbetine göre nabız' arayışında olduğunu söylemek mümkün.

Herkül'ün mitini elden geldiğince fanteziden arındırmaya çabalayan bu 'yeşil ekran' prodüksiyonunun bir başka problemi de 'herkes için' olmak adına kan göstermekten kaçınması ve sözde 'ağırbaşlı' tavrını iyice hasara uğratması... Bu noktada filmin 'kan görmek istemeyen' seyirciye 'fazla' geleceğini eklemeliyiz.

Yakın tarihli ve daha heyecan verici bir Herkül filmi izleme arayışındaysanız Disney'in 1997 tarihli keyifli uyarlaması daha cazip görünüyor.

Televizyon Herkül'ü Kevin Sorbo'yu özletmesi.

Ağır çekimlerle 'dayatılan' sıkıcı estetik anlayışı.

5. Altın Keleş

arkla
pencere

Ödülleri
2013

LEGO FİLMİ

★★★★★

ORJİNAL ADI The Lego Movie

YÖNETMENLER Phil Lord,

Christopher Miller

SESLENDİRENLER Will Arnett,

Elizabeth Banks, Will Ferrell

YAPIM 2014 Avustralya-ABD-

Danimarka

SÜRE 100 dk.

DAĞITIM Warner Bros.

**MİNİK LEGOLARDAN OLUŞAN
EVRENİ MUTLAKA GÖRÜN.
O MİNİK OYUNCAKLARIN NASIL
BUGÜNE DAİR YAKICI BİR ÖYKÜ
ANLATTIĞINA ŞAHİT OLUN.**

SON SÖZÜ BAŞTAN SÖYLEYELİM: ANİMASYONLARA DAİR BÜTÜN ÖNYARGILARINIZI BİR KENARA BIRAKARAK ETRAFİNİZDA BU filmi görmeye koşun. Minik parçalardan oluşan legolardan kurulmuş evreni görün.

O minik oyuncakların nasıl canlandığına ve bugüne dair yakıcı bir öykü anlattığına şahit olun.

Yakın vadede bütün evreni yok etmeyi amaçlayan; ancak bu gücü elde edene kadar Lego dünyasında yaşayan herkesi tüketime, kurallara uymaya, aptallaştıran TV programları seyretmeye, zincir restoranlardan pahalı şeyler almaya sevk eden kötücül bir tiranın yol açtığı serüveni izliyoruz. Kanunlara harfiyen uyan, ömrü boyunca çizgiyi asla aşmamış, keyif aldığı şeylerden neden keyif aldığını bile bilmeyen, kısacası düzen tarafından ruhu ve beyni tamamen ele geçirilmiş sıradan işçi Emmet ise, bu tiranın karşısına dikilecek olan 'başkahraman'ımız.

Bir efsaneye göre kimsenin yerini bilmediği kayıp bir Lego parçasını tesadüfen bulan Emmet, bir anda direnişçiler tarafından 'beklenen kurtarıcı' yerine konuyor. Bilinç, düşünce,

örgütlenme, başkaldırı gibi kavramlara tamamen uzak olan Emmet ise, kendisine bu konuda inanan direnişçi kız sayesinde kendini direnişin içine atıveriyor. Batman, Superman, Gandalf, Han Solo, Yeşil Fener gibi ona destek olan kahramanların arasında, giderek bilinçlenen 'halktan bir işçi' olarak hiçbirinden yardım almadan, içinden gelen duygu ve enerjiyle mücadeleye girişiyor.

Lego parçalarından kurulu dünyasının görkemi bir yana, 'direniş', 'düzene başkaldırı' konularına damardan giren; polisin aslında bal gibi psikolojisi bozuk, saldırgan, kendi iradesi olmayan, sadece emirlere itaat eden şizofren yapılarını açık açık gösteren; pop müziğe, marka kültürüne, aptal TV şovlarına sağlı-sollu geçiren "Lego Filmi"ni izlerken, bakın bakalım günümüz Türkiye'sinden de bir şeye rastlayacak mısınız?

Çocuklara (ve elbette büyüklere de) verilen zihin açıcı mesajlar.

Gezi Direnişi deneyimi yaşamış bir ülke olarak, hâlâ böyle bir film çıkaramamış olmamız.

HERKÜL: EFSANE BAŞLIYOR

MR. BANKS

MUHTEŞEM GÜZELLİK

PARA AVCIISI

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	OLKAN ÖZYURT	BURÇİN S. YALÇIN
DAİRE		★	★★★★	★★★★	★★	★★	
HERKÜL: EFSANE BAŞLIYOR							
LEGO FİLMİ		★★★★★		★★★★			
MR. BANKS		★★★★		★★★★★	★★★★	★★★★	
MUHTEŞEM GÜZELLİK		★★★★		★★★★★	★★★★★	★★★★★	
PARA AVCIISI	★★★★★	★★★★★		★★★★★	★★★★	★★★★	★★★★★
12 YILLIK ESARET	★★★★	★★★★★		★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
ÇILGIN DERSANE 3					★		
DÜZENBAZ	★★★★★	★★★★★	★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	★★
EYYVAH EYYVAH 3	★★	★★★★		★★	★★	★★★★	
FRANKENSTEIN: ÖLÜMSÜZLERİN SAVAŞI		★★★★		★★	★		
GEÇMİŞ		★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★★	★★★★★	
GLORIA				★★★★★	★★★★★		
JACK RYAN: GÜLGE AJAN		★★			★★		
KADIN İŞİ BANKA SOYGUNU	★			★★	★★	★★	
KARLAR ÜLKESİ		★★★★★		★★★★	★★★★		
KIRIK ÇEMBER				★★★★★	★★★★★		
KÖFTE YAĞMURU 2				★★			
SAĞ SALIM 2: SİL BAŞTAN				★	★		
SEN ŞARKILARINI SÖYLE	★★★★★	★★★★		★★★★★	★★★★	★★★★★	★★★★
ŞEYTANIN GÜNÜ				★★★★	★★		
ŞÖHRET TEPEŞİ	★	★		★★★★		★★	
UZAK ÇIĞLIK		★					
ARINMA GECESİ	★	★★★★		★★	★★		★★
SON KONSER		★★★★	★★	★★★★	★★	★★★★	

'ELEŞTİRMEN' ATAY DOLAY'I TANIR MISINIZ?

1995'te 45 yaşındayken hayatını kaybeden şair **Mustafa Irgat**'ın başrolde olduğu **1985** yapımı, **73** dakikalık, **Merlyn Ecer** imzalı **“Tek-er-leme”**, temel ölçütler düşünüldüğünde **‘felaket’** sınırlarında gezinen bir film. Ama tuhaf bir **samimiyeti** de yok değil!

GEÇENLERDE İNTERNETTE, 1995'TE 45 YAŞINDAYKEN YAŞAMA VEDA EDEN ŞAİR MUSTAFA IRGAT'IN BAŞROLDE OLDUĞU BİR FİLMLE KARŞILAŞTIM. DOSTLARINCA HAZIRLANAN

mustafairgat.blogspot.com'da yer alan “Tek-er-leme” adlı, 1985 yapımı, 73 dakikalık film, Merlyn Ecer (Solakhan) tarafından Berlin Film Akademisi'ni bitirme tezi olarak çekilmiş. Dar oyuncu kadrosunda Zümrüt Pekin (o da artık yaşamıyormuş), Hakkı Mısırlıoğlu ve İzzet Yasar da yer alıyor.

Cahit Irgat ile Mina Urgan'ın ‘mutsuz’ oğulları olarak tanınan Mustafa Irgat'la yalnızca bir kez oturup konuşmuşluğum vardı. Kötü birer Ece Ayhan taklidi olan şiirlerinde hiçbir derinlik bulamadığımı itiraf edeyim. Sinema yazıları da iyi değildi; ya alabildiğine basit, tanıtım bültenlerinin özeti olmaktan öteye gitmeyen sade suya tirit yazılar kaleme alıyordu ya da sanki özellikle hiç kimse anlamasın diye yazıyordu. Yanılmıyorsam Cezmi Ersöz'ün yardımcı olma isteği ve aracılığıyla o dönemin Aydınlik'ında yazmak istemişti, o nedenle tanışmış ve kısaca konuşmuştuk. Neticede olmadı, olacak iş değildi.

“Tek-er-leme”nin, şimdi hayatta bulunmayan Irgat ve Pekin açısından arşiv-belge değeri taşıdığı söylenebilir. Bunun ötesinde açıkça belirteyim ki temel ölçütler düşünüldüğünde ‘felaket’ sınırlarında gezinen bir film bu... Kimsenin ruhunu, anısını incitmek istemem ama kütük gibi oyunculuklar, kasıntı bir senaryo, eski solcu reklamcı-şair İzzet Yasar'ın elinden çıkma diyaloglarıyla, ‘normal koşullarda’ seyredildiğinde saç baş yoldurtacağına hiç kuşum yok. Irgat'ın oyunculluğu, şiirlerinin ve sinema yazılarının da gerisinde ne yazık ki.

İstanbul sokaklarının şiirini yazmaya soyunmuş, reklam ajansında çalışan bir

şair, iş seyahatine çıkan karısını Haydarpaşa'da trene bindirir ve vapurda uzun süredir görmediği bir kız arkadaşına rastlar. Sonrası, Bach'ın Noel Oratoryosu'ndan Ece Ayhan şiirlerine ve ille de Oğuz Atay'a, sıcak şaraptan Marks alıntılarına, deniz kenarında yürüyüş sohbetlerinden fasıllı içki sofralarına, bol laf ebeliğinden tekerlemelere uzanan türden, Selim İleri'nin deyimiyle tipik “Küçük obanın bireyleri” öyküsü biçiminde sürer. Bolca içki sigara içilir, 1980 sonrasının ‘ölüm ilişkileri’ yaşanır, yaralı ve örselenmiş ‘reklamcı’ ruhlar, birer yavru kırlangıç gibi oradan oraya savrulur.

Evet, belki ‘günahsız’ ama alabildiğine sakil ve kötü bir film “Tek-er-leme”. Haydarpaşa'dan kalkan vapurla Karaköy'e doğru, hiç diyalogsuz, neredeyse gerçeğiyle eş zamanlı olarak 13 dakika süren, kameranın yalnızca denizi ve Sarayburnu'nu taradığı yolculuk, daha en başında baygınlık hissi veriyor örneğin... Berlin Akademisi'nin bu tezi nasıl kabul ettiğine şaşıırıyorsunuz... Ama tuhaf bir samimiyet de yok değil. Özellikle bazı aydınların 12 Eylül sonrası yaşadıkları ve çoğunun içinden çıkma fırsatı bulamadığı bunalım, ‘içten’ dille yansıtılmış, oyuncular bir anlamda kendilerini canlandırmaya çabalamışlar, kameranın değil aynanın karşısına geçmişler gibi... 1980'lerin ilk yarısında pek revaçta olan ‘yorgun aydın şurupları’ türünden bir deneme de denilebilir.

İyiliğinden kötülüğünden bağımsız olarak ilginç bir yanı daha var “Tek-er-leme”nin... Bir sahnesinde iki arkadaş, sigara tütürüp kanyak yudumlayarak Boğaz kenarında ağır ağır yürüyorlar. Konuşmalar şöyle:

- Atay Dolay'ın Taviani Kardeşler'le

ilgili bir yazısı yayınlandı, okudun mu?

- Atay Dolay'ı artık okumuyorum. Onun hakiki bir ahmak olduğunu anladım. “Yağlı Güreş” filmine beş yıldız veriyor. Beş yıldız, başyapıt demek. “Bonnie And Clyde”a dört yıldız veriyor. Yani, iyi... Danièle Huillet ve Jean-Marie Straub'u sinemacı saymıyor. Onlar anti-sinema yapıyorlarmış.

- Straub'un filminden ben de yarıda çıktım, ama Almanca bilmediğim için.

- Gördüm, hepiniz çıktınız, sürüler halinde boşaldınız. Film bittiğinde salonda yirmi kişi kalmıştı.

Sinema dünyasında bütün ‘kötüler’in birleştiği nokta, eleştirmen düşmanlığıdır bilindiği üzere. Turgut Demirağ'ın “Kadın Avcıları” (1966) filminde ‘Ahlat Hörgüç’ adlı zevzek gazeteci tiplmesiyle karikatürleştirilen Ağah Özgüç ve Cüneyt Arkin'in yönetmen-oyuncu olarak imza attığı “Kanun Gücü”ndeki (1979) kötü adamlardan birinin adının ‘Sungur Çapan’ (Sungu Çapan) olması gibi “Tek-er-leme” de ‘Atay Dolay’ üzerinden cismiyle değilse bile ismiyle Atilla Dorsay'a ‘rol’ vererek, en azından “Eleştirmenleri Vurun!” külliyatında sağlam bir yer edinmeyi hak etmiş durumda.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin!

WATERLOO SAVAŞI

Ünlü İtalyan yapımcı **Dino De Laurentiis'in** finansman becerisi ile Mosfilm'in **Sovyet ordusu dahil**, tüm olanakları seferber edişi birleşince, o güne dek sinema tarihinin gördüğü **en pahalı yapım**, 28 haftalık çekimler sonucu ortaya çıkar ve Sergey Bondarçuk imzalı **“Waterloo Savaşı” (Waterloo)**, 40 yıl sonra yeniden seyredilişinde de değerinden hiçbir şey kaybetmeyen **gerçek bir klasik** olmaya doğru yolculuğuna başlar. Müziğiyle, gösterişli sahneleriyle, anlatımıyla çoktan klasikler arasında yerini almış bir başyapıt.

ÇOCUKLUĞUMDA SEYREDİP BÜYÜYÜCİLİKLERİNDEN UZUN SÜRE KURTULAMADIĞIM, YILLAR SONRA TEKRAR SEYRETTİĞİMDE DE ‘HİÇBİR ŞEYİN EKŞİLMEDİĞİNİ’ GÖRÜP AYNI ETKİYLE KUŞATILDIĞIM ONCA FİLM İÇİNDE ÜÇÜNÜN ÇOK AYRI VE ÖZEL YERİ VARDIR: RICHARD FLEISCHER’İN “TORA! TORA! TORA!”’SI, FRANKLIN J. SCHAFFNER’İN “General Patton”ı (Patton) ve Sergey Bondarçuk’un “Waterloo Savaşı” (Waterloo)...

İlginçtir, bu üç savaş filminin üçü de 1970 yapımıdır ve Türkiye’de 1972 yılının ocak, şubat ve ekim aylarında gösterime girmişlerdir. Aynen bu sırayla seyretmiş olmalıyım... Düşünüyorum da, bir çocuğun hayal dünyası ve sinema tutkusu açısından ne müthiş, ne verimli bir yılmiş 1972.

“General Patton” hariç diğer iki filmin öyküsü, olan biteni bakış açılarından izlemeye zorlandığımız ülke ve karakterlerin yenilgileri üzerine kuruludur. Kronolojik sırayı tersyüz ederek söyleyecek olursam; İkinci Dünya Savaşı’nda Pearl Harbour’daki Amerikan donanması Japonlarca ağır biçimde tahrip edilmiş, bunun üzerine ABD’nin de dahil olduğu savaşın seyri tamamen değişmiştir. 1815’te Brüksel yakınlarındaki Waterloo düzlüğünde Napolyon komutasındaki Fransız ordusunun İngiltere-Prusya ittifakına karşı ‘son anda’ aldığı kesin yenilgi ise Fransa’nın Avrupa’daki hakimiyetine son verip ‘barış’a

yol açar.

Aralarında 130 yıl bulunan iki savaştaki yenilgilerden biri (“Tora! Tora! Tora!”) yenilen bakımından ‘yeni hayaller ve hamlelere’ yol açarken, diğeri (“Waterloo Savaşı”) kahramanının tüm hayallerine net biçimde son vermiştir.

Galip İngiliz komutan Wellington, atının üzerinde cesetlerle dolu savaş alanında dolaşırken “Yenilgiden sonraki en büyük trajedi, zaferdir” der. Ve Sovyet sinemasının 1960-1980’li yıllarına damga vuran “İnsanın Kaderi” (Sudba Çeloveka, 1959), “Savaş Ve Barış” (Vojna E Mir, 1965-67), “Vatanları İçin Dövüştüler” (Oni Srazalizsa Rodinu, 1975), “Dünyayı Sarsan On Gün” (Desiat’ dnei Kotorje Potresli Mir, 1982) gibi devasa bütçeli, binlerce figüranın kullanıldığı, görsel anlatımın ağır bastığı muazzam filmlere yönetmen olarak imza atmış, oyunculuktan gelme Sergey Bondarçuk, söz konusu yenilgi, zafer ve trajediyi sinema sanatının doruklarında gezinerek aktarır “Waterloo Savaşı”nda.

Bondarçuk, büyük oranda panoramik savaş sahnelerine dayanmakla birlikte ana karakterlerinin duygularını ve iç dünyalarını, hiçbir savaş filminde olmadığı ölçüde derinlemesine yansıtmayı başarır, bu SSCB-İtalya ortak yapımında.

Söz konusu başarıda, başta Napolyon Bonaparte’ı canlandıran Rod

Steiger olmak üzere, Christopher Plummer (Wellington Dükü), Orson Welles (Kral 18. Louis), Terence Alexander (Lord Uxbridge) gibi kalburüstü oyuncuların da büyük payı vardır kuşkusuz. Steiger, Fransa gibi bir ülkeye yıllarca ilham kaynağı olmuş, ihtişamının sınırlarını genişletmenin ötesinde bir ruh haline bürünmüş Napolyon'un askeri ve politik dehasını da coşkusunu da öfkesini de uykusuzluk ve baş ağrısını da çöküşünü de müthiş bir oyunculuk gücüyle canlandırır baştan sona.

Karşı cephedeki Plummer da ondan geri kalmamakla birlikte filmin ana lokomotif Steiger'dır hiç kuşku yok ki. Tüm Avrupa'yı titreten zaferlerle dolu 15 yılın ardından Rusya'da felaketle tanışan, 1813'te Avusturya-Rusya-Prusya-İngiltere ittifakı karşısında yenilip Elbe'ye sürgüne gönderilen 'Canavar'ın küllerinden yeniden doğup 'Savaşların Anası'na hazırlanmasını anlatarak tempo yakalayan Bondarçuk, iki ordudaki onbinlerce askerin, topçuların, piyadelerin, süvarilerin karşılıklı saf tutmaları ve hücum borusunun çalmasıyla yaşananları, adeta en ince ayrıntısına dek anlatır 130 dakika boyunca.

1970'in film teknolojisi düşünüldüğünde Bondarçuk'un yakaladığı görkemden etkilenmemek, örneğin süvari saldırısının başladığı sahnelerde başvuruyla yavaşlatılmış çekimlere hayran kalmamak

mümkün değildir. Bir İngiliz askerden duyduğumuz üzere, seyirci de sanki "cehennemin yer altından çıkışına tanıklık" eder gibidir. Daha açılış jeneriğinden itibaren devreye girip seyirciyi olabilecek en yüksek aşktan da üstün doygunluk noktasına çıkartan müzik çalışmasının da etkisiyle, ritim duygusunu tek bir sahnede bile yitirmez "Waterloo Savaşı". Trampetler, gaydalar, çizme ve nal sesleri, top atışları, haykırışlar, komutlar, hücum ya da ricat boruları, filmin 'tehlikeli' görselliğine mükemmel bir işitsellik de katarlar.

Savaş alanını tüm boyutlarıyla gösteren havadan çekimler ya da kameranın birazdan mum alevlerini dalgalandıracak rüzgarla dolacak geniş bir dans salonundaki gezintisi, Bondarçuk'un Napolyon ve Wellington'un dehalarına meydan okuması olarak da algılanabilir.

Ünlü İtalyan yapımcı Dino De Laurentiis'in finansman becerisi ile Mosfilm'in Sovyet ordusu dahil, tüm olanakları seferber ettiği birleşince, o güne dek sinema tarihinin gördüğü en pahalı yapım, 28 haftalık çekimler sonucu ortaya çıkar ve "Waterloo Savaşı", 40 yıl sonra yeniden seyredilişinde de değerinden hiçbir şey kaybetmeyen gerçek bir klasik olmaya doğru yolculuğuna başlar.

Waterloo, dünyanın gidişatını değiştirmiş bir savaş, "Waterloo Savaşı" ise her yaştan sinemaseverin dünyasını etkileyecek bir filmidir.

11 'ÖLÜMSÜZ' PERFORMANSIYLA PHILIP SEYMOUR HOFFMAN

Vakitlice gelen ölüm olmaz şüphesiz. **Ancak henüz 40'larının ortasında,** kariyerinin zirvesinde bir aktörü ansızın yitirmek birçok kayıptan daha zamansız sanki. **Philip Seymour Hoffman'ı,** 11 unutulmaz performansını anarak **ebediyete uğurlayalım...**

90 'LI YILLARIN SONLARINDAN İTİBAREN MESLEĞİNDE PARLAMAYA başlayan ve 2000'li yıllarla birlikte kendi kuşağının en önemli birkaç aktöründen biri olduğu kabul edilen Philip Seymour Hoffman, sinema çevrelerini şoke eden bir haberle erkenden aramızdan ayrıldı. Yıllara vurunca kısa, üretkenlik temelinde ise çok uzun bir kariyere sahip oyuncunun hem rol tercihleriyle hem de bu tercihleri sahiplenışıyle alanında kendine çok özel bir yer edindiği kesin. Hatta onun için 'unutulmaz film'lerin 'unutulmaz aktör'ü demek bile mümkün şimdiden. Karakterden karaktere zıplarken taş üstünde taş bırakmayan; kendisine emanet edilen 'kişi'yi coşkulu bir inançla gerçekleştiren; her rolünde iflah olmaz biçimde değişen, dönüşen, yenilenen bir aktördü Philip Seymour Hoffman. Eminiz yeri asla dolmayacak ve birçok film ve yönetmen onu arayacak yıllarca.

1 LANCASTER DODD (THE MASTER, 2012)

"The Master", Paul Thomas Anderson filmografisinin en olgun meyvelerinden biriydi kuşkusuz. Kariyerinin ilk döneminden itibaren bu yetenekli yönetmenle çalışan, onun oyuncusu olmaktan büyük bir memnuniyet duyan Philip Seymour Hoffman da "The Master" ile birlikte kariyerinin en mühim temsilini ortaya koyuyordu. Bir açıdan 'deliliği' normalleştiren ve temin ettiği her değere ikna kabiliyeti kazandıran Lancaster Dodd, bir baba, bir koca ve bir öğretmen olduğu gibi aynı zamanda bir çılgınlığın vicdaniydı. Bu cazibeli ve zararlı karakteri tam anlamıyla 'ölümüne' yaşatan Philip Seymour Hoffman, filmin 'sebebi' olan psikolojik çatışmanın 'yöneticisi' haline geliyordu. Karakterinden bir taraftan nefret ettirip diğer taraftan onu 'anlamamızı' sağlarken dönemin en önemli performanslarından birini ortaya koyuyordu.

2

3

2 TRUMAN CAPOTE (CAPOTE, 2005)

İncelenmesi, içselleştirilmesi hatta 'gözlemlenmesi' çok zor bir figür olan, Amerikan literatürünün en büyük yazarlarından Truman Capote'yi en az onun kadar yetenekli –ve bu yetenekleri oyunculuk alanına meyilli- biri canlandırmalıydı. Bu fazlasıyla kompleks simanın perdedeki temsili ona fiziksel olarak zaten benzeyen; ruhsal olarak da istediği kişiye benzeyebilen Philip Seymour Hoffman'a emanet edilecekti elbette ki. Oyuncuya bir de Oscar heykelciği getiren bu rol, onun eskiye nazaran daha fazla önemszenmesini ve ciddiye alınmasını sağladı. Hoffman ise bu müthiş performansı ile kendisine büyük bir marka değeri kazandırırken Amerikan sinemasına da çok yetenekli bir yönetmen takdim ediyordu. "Capote", Hoffman'sız düşünülemez ve aynı şekilde yapılamayacak birçok filmde biriydi.

3 ALLEN (MUTLULUK/HAPPINESS, 1998)

Amerikan sinemasının 'sivri dili' bağımsızlarından Todd Solondz'un yaptığı –tartışmasız- en iyi filmde kilit rollerden birini üstlenmek Philip Seymour Hoffman'a düşüyordu. Adının aksine, mutluluğa dair hiçbir şey ihtiva etmeyen filmde bir modern zamanlar sapığı olan Allen'i canlandıran Hoffman, her zamanki ciddiyetiyle adını rolü dahilinde unutturuyordu. Telefonla komşusunu arayıp uygunsuz sözler söylerken kendini tatmin eden, fiziğinin ona sağladığı dezavantajlarla büyük bir psikolojik yıkıma sürüklenmiş karakterini Solondz'un 'acımasız' perspektifiyle gerçekliyordu. Kısaca, Hoffman, sinemanın en rahatsız edici filmlerinden birinde sinemanın en rahatsız edici karakterlerinden birini canlandırıyordu. Hem de parmak ısırtacak bir 'role bürünme' becerisiyle.

4

5

4 CADEN COTARD (NEW YORK YANILSAMALARI/SYNECDOCHE, NEW YORK, 2008)

Çağının en zeki senaristlerinden Charlie Kaufman'ın ilk yönetmenlik denemesinde Hoffman'la çalışmak istemesi çok anlaşılır. Anlaşılmaz olan ise Kaufman'ın kelimelere dökülmesi bile çok zor olan bu karakterini Hoffman'ın anlama ve yansıma becerisi... Caden Cotard bir oyun yazarı ve tiyatro yönetmeni... "New York Yanılsamaları" ise bu karaktere dair 'her şeyi', evet, tam anlamıyla 'her şeyi' anlatıyordu. Gitgide kendinden uzaklaşan, uzaklaştıkça özüne yaklaşan, tüm bu süreçte algılarımızı zorlayan ve zihin açan bir karakterin dizginlerini elinde tutan Hoffman, mesleğinde var olabilecek her türlü uç noktaya ulaşabilecek bir çığire sahip olduğunu gösteriyordu.

5 ANDY (SEYTAN DUYMADAN ÖNCE/BEFORE THE DEVIL KNOWS YOU'RE DEAD, 2007)

Çalıştığı mühim yönetmenleri saymakla bitiremeyeceğimiz Hoffman'ın kariyerindeki en kayda değer duraklarından biri de Sidney Lumet'nin "Şeytan Duymadan Önce"siydi şüphesiz. Hollywood'un en büyük yönetmenlerinden Sidney Lumet, kariyerinin veda filmde başrollerinden birini sektörün yükselen değerlerinden Philip Seymour Hoffman'a teslim ediyordu. Andy rolü kariyerinin bir bölümünü neo-noir'lar yaparak geçirmiş olan Hoffman'ın oynamaya çok alışık olduğu rollerden biriydi aslında. Ancak bu alışkanlık bir tembelliğe mahal vermiyordu. Hoffman, her zamanki özeniyle Andy karakterini kanıksanmış formüllerden arındırıyor; Lumet'nin kendisine tanıdığı özerk alanın hakkını ziyadesiyle veriyordu.

6 SCOTTY J. (ATEŞLİ GECELER/BOOGIE NIGHTS, 1997)

Paul Thomas Anderson'ın altı filmlik kariyerinde sadece 2007 tarihli "Kan Dökülecek"te (There Will Be Blood) kadrajda görünmeyen Philip Seymour Hoffman, "Ateşli Geceler"de aslında oldukça küçük ve arka plandaki bir rolü canlandırıyordu. Scotty J., bir porno yönetmeninin setinde boom operatörü olarak çalışan, şişman ve gay bir 70'ler stereotipiydi. Kimi açılardan filmin karakterler galerisini zenginleştirmekten öte hiçbir işe yaramıyordu hatta. Lakin Philip Seymour Hoffman, kendi dünyasındaki bu karakteri öyle hevesli bir şekilde dramatize ediyordu ki, bu karakterin ilgi çekmemesi olanaksızdı. 'Rolün küçüğü büyüğü olmaz' sözü sanki bunun gibi roller için söylenmişti. Bir sonraki filmi için arayışlarda olan bir yönetmenin Philip Seymour Hoffman'a ikna olması için Scotty J.'in sınırlı rolünü izlemesi yeterliydi sanki.

7 ART HOWE (KAZANMA SANATI/MONEYBALL, 2011)

"Capote"den sonra yeniden bir karakter öyküsü anlatmaya soyunan Bennett Miller başrol için Brad Pitt'i, önemli yardımcı rol için de Jonah Hill'i seçmişti. Hoffman'ın canlandığı Art Howe karakteri ise, 'kaybetmeye alışmış' bir beyzbol takımının 'kaybetmeye alışmış' koçuydu. Görüldüğü sahneler ise ancak parmakla sayılacak kadardı. Ancak Hoffman elbette ki filmin dünyasında görünmese dahi bir yerlerde yaşayan, sahnelerinin ötesine taşan bir 'kaybeden' portresi çıkarmayı başarmıştı. Sakin, kendini geri planda tutan, beklemeye endekli rolünde mütevazı bir başarı yakalıyor ve filmin ağırbaşlılığının hakkını veriyordu. Art Howe, Hoffman'ın kariyerinde sıklıkça rastlanabilen tevazu dolu rol seçimlerinden biriydi ve Hoffman'ın yaklaşımı her zamanki gibi müthiş sonuçlar doğuruyordu.

9

10

11

8 PHIL PARMA (MANOLYA/MAGNOLIA, 1999)

Birçok karakterin birçok noktada temas eden ve acı öykülerini anlatan "Manolya", hem genç bir yönetmenin yetenek gösterisi hem de kallavi oyuncuların performans şovuydu. Philip Seymour Hoffman da Julianne Moore, William H. Macy, Tom Cruise, Philip Baker Hall ve John C. Reilly gibi isimlerin karşısında oldukça zorlayıcı bir karaktere bürünüyordu. Ölmek üzere olan 'günahkar' bir adama bakıyor; etrafında olan bitenlere fazlasıyla üzülmüyor ve duygularını saklamıyordu. Çoğu zaman oynadığı 'suçlu' ve 'pişkin' karakterin yerinde bu kez tamamen masum ve duygusal bir karakter duruyordu. Seymour kendisine emanet edilen bu fazlasıyla saf karakterin hakkını veriyor; bütün potansiyel hisleri cömertçe sergiliyor ve portföyüne yeni bir uç noktayı eklemliyordu.

9 BRANDT (BÜYÜK LEBOWSKI/THE BIG LEBOWSKI, 1998)

Joel ve Ethan Coen'in kara film sevdasının en eğlenceli mahsullerinden biri olan "Büyük Lebowski", hiç şüphe yok ki tüm zamanların en komik filmlerinden biriydi. Coenler'in birçok filmi gibi bir tür yanlışlıklar silsilesi halinde gelişen hikaye, muhtevasında kısa ama hatırlanır bir rol üstlenen Philip Seymour Hoffman'a da bir alan açıyordu. Hazır cevap ama özünde saf bir karakter olan Brandt'i canlandıran Hoffman, bu kısıtlı rolünden olabilecek en iyi performansı çıkarmayı başarıyordu. İlk ve son kez bir 'Coen oyuncusu' olurken karşısında dikilen büyük aktörlerin karşısında bir an olsun ezilmiyordu. Birkaç izleyişten sonra kendisini daha çok sevdiren Brandt, Coenler'in derinlikli yan karakterlerinden biriydi; ancak sıradan olanlarından değildi. İşin bu tarafı tabii ki de Philip Seymour Hoffman ile ilgiliydi.

10 PEDER BRENDAN FLYNN (ŞÜPHE/DOUBT, 2008)

Karakterinin içinde bir karakter daha gizlemek hiç kuşku yok ki yetenek gerektiriyor. "Şüphe"de 'gizemli' ama bu gizeme ucuz manevralarla bürünmeyen 'Peder Brendan Flynn' karakteri tam olarak bu türden bir yeteneğe gereksinim duyuyordu. Philip Seymour Hoffman, gelgitli, tahmin edilemez ve güven ile güvensizlik duygusu arasında bir yerlerde duran bu rolü üstlenmek için biçilmiş kaftandı. Filmin dayanağı olan gerilimin büyük bir bölümünü adeta tek başına sırtlıyordu. Teatral bir atmosfere sahip olan "Şüphe"nin sırtını Hoffman'a dayaması zaten boşuna değildi. Gün geçtikçe sinema tarafından daha fazla 'arzulanır' hale gelse de tiyatroyu çok fazla önemseyen bir oyuncu, sinema sahnesinde 'tiyatro' atmosferine kapılıırken elbette ki kendini rahat hissedecekti.

11 JACK (JACK'IN KAYIK GEZİNTİSİ/JACK GOES BOATING, 2010)

Kariyerinde "Jack'in Kayık Gezintisi"nden daha önemli duran en az on beş film olsa da hiçbirinin yönetmen koltuğunda Hoffman'ın kendisi oturmuyor. Bu sebeple "Jack'in Kayık Gezintisi", Hoffman'ın yönetmenlik nezdinde de rüştünü ispat ettiği ve bu sayede değerini katlayan bir film olarak anılabilir. Doksan dakika boyunca duygudan duyguya atlayan ve 'bağımsız' ruhunu her an koruyan film, Hoffman'ın 'yönetmen bakışı'ni görücüye çıkardığı için ayrıca önemliydi. Kamera arkasındaki hazırlığıyla yetinmeyen ve başrolü de üstlenen Hoffman, alt sınıfa mensup tertemiz bir adamın öyküsünü anlatırken her anında 'kendi projesi'ni yapmanın keyfini yaşıyordu. Bu film, müthiş bir oyuncuyu, potansiyeli olan bir yönetmeni ve 'güzel' bir insanı kaybettiğimiz kanıtı gibi sanki.

İNCE MAVİ ÇİZGİ

Errol Morris'in 1988 yapımı belgeseli “İnce Mavi Çizgi”, **masum** olduğu halde ölüm cezasına çarptırılan **Randall Dale Adams**'ı aklama çabası güdüyor. Film, tesiriyle perdenin epeyce dışına taşan, **soğukkanlı** ve belgesel tanımının bağlamını **genişleten** bir başyapıt.

ERROL MORRIS'İN BELGESELİNE İSMİNİ VEREN “İNCE MAVİ ÇİZGİ” (THE THIN BLUE LINE) İFADESİNİN HİKAYESİ, RUDYARD KIPLING'İN İLK KEZ 1892'DE BASILAN ŞİİR KİTABI “BARRACK-ROOM BALLADS”A KADAR UZANIYOR. KIPLING, “TOMMY” ADLI ŞİİRİNDE İNGİLİZ ASKERLERİNİ 1854'TE OSMANLI-FRANSA-İNGİLTERE İTTİFAKININ RUSYA'YLA

karşı karşıya geldiği Kırım Savaşı'ndaki üniformalarının ve dizilişlerinin ışığında ‘İnce Kırmızı Çizgi’ olarak niteliyor. Bir tür kahramanlaştırma ve yüceltme tabanında türettiği ifadesi zamanla repertuarını genişletiyor. Toplum ile anarşi arasına çizilen ince çizgiyi soyutlayan ve referanslarını polis üniformasının renginden edinen ‘Mavi Çizgi’ de bu öykünün mahsulü. Morris'in, ifadenin kendisinden çok daha çetrefilli bir ‘geçmiş’e uzanan belgeseli, bir polis cinayetini aydınlatmaya soyunurken hem Kipling’e hem de toplum ile anarşi arasındaki kimilerine umut veren o ince çizgiye selam çıkıyor.

“İnce Mavi Çizgi”nin izleyeni düşüncelere sevk eden ilk replikleri, ilk beş dakikası muhtevasında cereyan ediyor: “Bu çocukla neden tanışmıştım bilmiyorum. Neden arabamın benzini bitmişti bilmiyorum. Ama bunlar bir şekilde olmuştu”. Bu ifadeler, Errol Morris'in çığır açıcı belgeselinin bir ‘gaye’ etrafına yapılandırıldığı anlamak uğruna kilide uygun bir anahtar olarak etiketlenebilir. Bu sözler, gerçeğin üzerinde küflenmiş; küflendikçe kalınlaşmış; kalınlaştıkça kemikleşmiş ve inatlanmış bir tabakayı kazımak ve doğru ile yanlış arasındaki kimi zaman ayırdına varması olanaksız ‘çizgiyi’ belirgin kılabilmek için özüksenmesi şart bir kavramı su yüzüne çıkarıyorlar: Tesadüfler. Tesadüfler; yani her daim bir şeylerin nedeni ve sonucu olmayı başaran, insanoğlunun varlığını açıklamak konusunda en güçlü iddiaya sahip olan ve bu yazının yazılmasının dahi başlıca sebebi olan tesirli değişkenler.

Errol Morris, “İnce Mavi Çizgi”de yaşanmış bir hikayenin öznelerini ve nesnelerine ışık tuttuğu gibi aynı zamanda ‘korsan’ bir mahkeme kuruyor kamera karşısına. Bu mahkemenin konusu olan bir cinayet; bu cinayetin sanıkları, tanıkları, avukatları, savcılar ve bir de hakimi var kuşkusuz. Bu, Errol Morris'in ilgilendiği davanın ilk mahkemesi değil; zira Errol Morris'in çabasına bir neden oluşturacak şekilde, yıllar önce hali hazırda bir kez kurulmuş. Nihayetinde de hiçbir suçu olmayan bir adam olan, sadece yanlış zamanda yanlış yerde bulunan Randall Dale Adams'ı uzun bir hapse ve bunun akabinde de idama mahkum etmiş. Errol Morris'in kamerasıyla kurduğu ikinci mahkeme, öncelikli olarak ilk mahkemenin yaptığı hataların peşine düşüyor. Büyük bir inatla, davada adı geçen bütün isimleri gizlendikleri yerden çıkararak ve geri adım atmıyarak

sorguluyor. Yaşanan cinayet olayını, anlatılanlar ve anlatılanlara eklenenler ışığında defalarca ‘farklı’ bakış açılarından dramatize ederek görülen ‘gerçeğin’ değil; bakılan yerin önemine dikkat çekiyor. Bu noktadan hareketle büyük resme bakınca oldukça önemli bir iddiayı sezmek mümkün tabii: Adına hukuk ve adalet dediğimiz o ulvi kavramın temelde neredeyse katıksız şekilde sübjektif yönelimlerle işletildiği, mekanik değil organik bir güdülenmeyle yaşayan insanoğlunun kusursuz kararlar vermekten fersah fersah uzakta durduğu ve eğer ki nefret bağlamının içerisinde bir ‘düşman’ yaratılmışsa söylenen sözlerin tepeden tırnağa önemsiz olduğu gerçeği... Errol Morris'in “İnce Mavi Çizgi”si, Amerikan adaletine güven duymanın kimi zaman bir saflığın tezahürü olduğuna işaret edebilecek kadar gözünü karartmış.

Peki koskoca bir hukuk sisteminin yapamadığını, olaya etraflıca ve açık bir biçimde yaklaşan Errol Morris'in yapması mümkün mü? Belgeselin sorduğu en can alıcı soru bu... Morris'in belgeselinde sorulan doğru sorular, popüler gerçeği bir anda altüst ediyorlar. Böylece yepyeni ve mutlak bir gerçek peyda oluyor. Adaletin el yordamıyla yarattığı ve etiketlediği ‘suçlular’, tüm sistemi kökünden yaprağına rezil ediveriyorlar. “İnce Mavi Çizgi”nin belgesel tarihinde çığır açıcı olarak nitelendirilmesinin başlıca sebebi de bu bağlamda yatıyor. Belgesel görücüye çıktıktan kısa bir süre sonra, ölüm cezasına çarptırılan Randall Dale Adams aklanıyor ve serbest bırakılıyor. Elbette ki ardından koskocaman bir güvensizlik duygusu bırakarak ve Morris'in bir tür hakim koltuğuna oturttuğu belgesel izleyicisi üzerindeki ikna işlemini tamamlıyarak...

“İnce Mavi Hat”, bir bakışla sinema tarihinin en ve nadir interaktif belgesellerinden biri. Her anında seyircisiyle etkileşiyor, seyircinin bir adım önünden yol alarak gelecek tepkileri bir kahin gibi hissediyor ve gayesi doğrultusunda asla unutulmayacak bir isabet kaydediyor. Bu süreçte yönetmen kendisini hiçbir şekilde ön plana çıkarmıyor ve filmi ‘yazar görüşü’nden mahrum bırakmanın en doğrusu olduğundan emin davranıyor. Morris'in yeniden canlandırmalar üzerine kurduğu saniyeden saniyeye daha da zenginleşen döngü, filmin finaline doğru genişleyerek civardaki her özneyi alanına katıyor. Belgeseli gördükten sonra adalet sistemi üzerine -geniş yahut dar, kesinlikle tazeleyici- bir fikre sahip olmamak neredeyse olanaksız. Zira bu belgesel, dünya üzerinde kurallara bağlı yaşayan her kesimden varlığı kayıtsız şartsız ilgilendiriyor. Bu yetmezmiş gibi içeriğine dahil ediyor ve izleyene bir karar veren pozisyonu sağlıyor.

SON KONSER

ORJİNAL ADI A Late Quartet

YÖNETMEN Yaron Zilberman

OYUNCULAR Philip Seymour Hoffman,
Christopher Walken, Catherine Keener,

Mark Ivanir, Imogen Poots

YAPIM/SÜRE 2012 ABD, 105 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.35:1, 5.1 DD İng.

ŞİRKET Bir Film (Opening Night)

BİRİNCİ SINIF
OYUNCU KADROSU
'HAYATIN SON
ÇEYREĞİ' ÜZERİNE
ZARIF BİR HİKAYEDE...

YAYLI ÇALGILAR DÖRTLÜSÜ, DÖRT MÜZİSYENDEN OLUŞUR. İKİ TANE KEMANİST, BİR TANE VİYOLA BİR TANE DE ÇELLİST. DÖRT İYİ müzisyenin birbirine yakın sesler çıkardıkları müzik aletleriyle bir eserin dört ayrı sesini icra etmesi ama bunun tek bir eser olarak duyulmasını sağlaması... şüphesiz müthiş bir uyum, birliktelik, bir eşzamanlılık, gerektiğinde tek başına gerektiğinde de tek bir seste birleşebilmek gerektirir. Egolar, birbirinden rol çalma gayretleri bir dörtlünün (quartet) başına gelebilecek en kötü şeydir.

“Son Konser”de tam 25 yıldır büyük bir uyum içinde çalan dört müzisyenin bu uyumu, grubun en yaşlı üyesi olan çellist Peter’in (Walken) Parkinson hastalığına yakalandığını öğrenmesiyle sarsılmaya başlar... Çünkü Peter yavaş yavaş dörtlüden çıkmaya hazırlar kendisini ve arkadaşlarını da bundan haberdar eder. Grubun viyolası Juliette (Keener) ile evli olan ikinci kemancı Robert (Hoffman) hazır yeni bir düzenlemeye gidilecekken artık birinci kemancı olmak istediğini söyler. Aralarında kendisini müziğe en çok vermiş olan birinci kemancı Daniel

(Ivanir) ile sürtüşmeye başlarlar. Bu sürtüşme Daniel’ın çiftin genç kızları Alexandra’ya (Poots) yönelmesine neden olur...

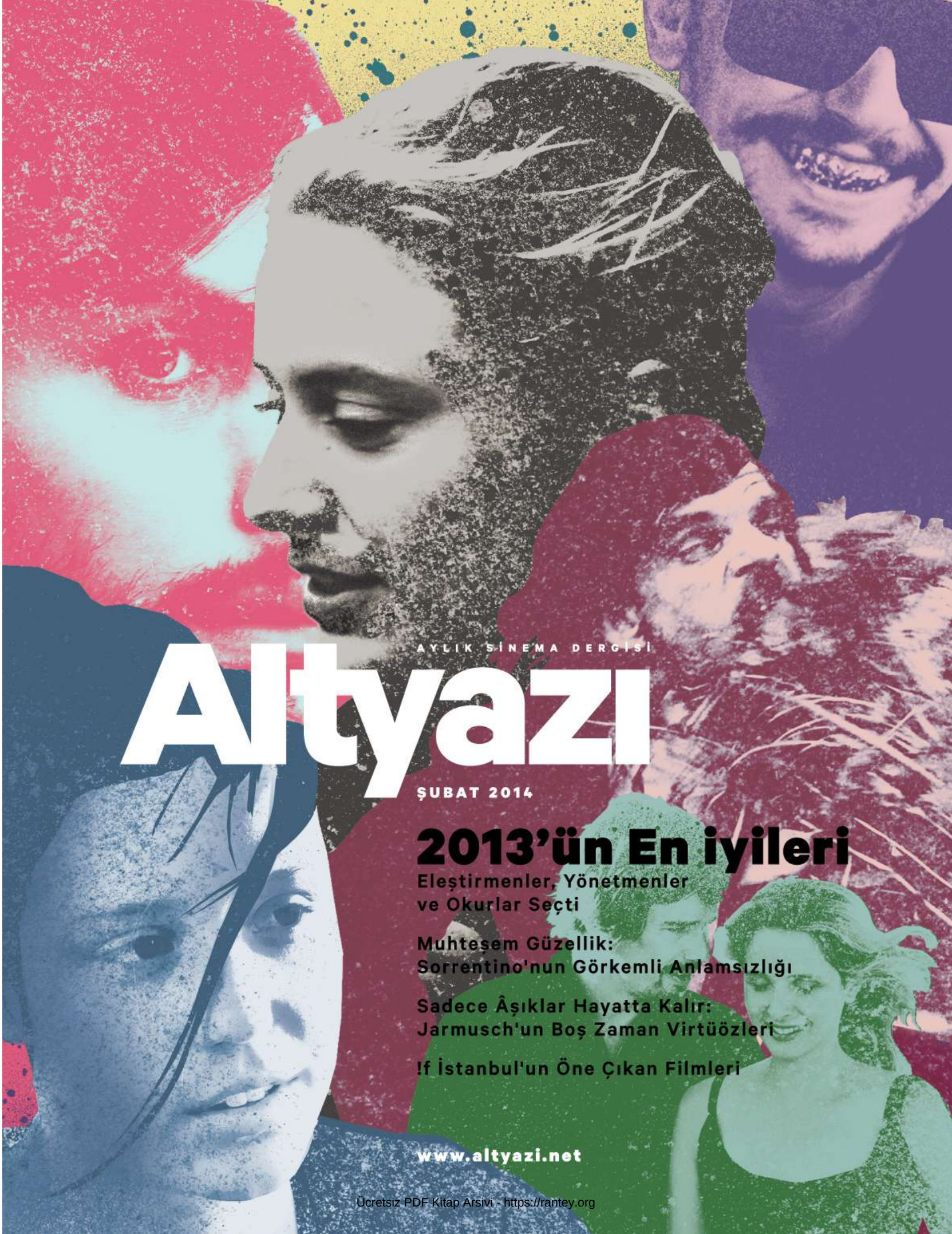
Yani 25 yıl büyük bir uyumla dünyanın en güzel eserlerini çalan, müziği hayatlarının çok önemli bir yerinde tutan bu hassas ruhlu insanlar tam anlamıyla birbirlerine giriyorlar aslında. Filmin orijinal adındaki ikili anlamıyla düşünmeli biraz da... Hayatlarının son çeyreğine giren, girmekte olan birbirine dört yakın sanatçının, bunun hıncını birbirlerinden çıkarmaya çalışması... Ama ilk uzun metrajlı filmi ve senaryosunda Zilberman çok daha güçlü işleyebileceği bir konuyu biraz da acemiliğinden olsa gerek yeterince derinleştiremiyor, yüzeyden gidiyor. Ancak yine de zarif hikayesi ve birinci sınıf oyuncularını sayesinde ilgiyle izlenen bir film...

Philip Seymour Hoffman ve Christopher Walken’i aynı filmde izlemek keyif verici...

Daha iyi bir senarist bu hikayeyi çok daha güçlü anlatabilirdi...

AYLIK SINEMA DERGİSİ

Altyazı

ŞUBAT 2014

2013'ün En iyileri

Eleştirmenler, Yönetmenler
ve Okurlar Seçti

Muhteşem Güzellik:
Sorrentino'nun Görkemli Anlamsızlığı

Sadece Âşıklar Hayatta Kalır:
Jarmusch'un Boş Zaman Virtüözleri

İf İstanbul'un Öne Çıkan Filmleri

www.altyazi.net

ARINMA GECESİ

ORJİNAL ADI The Purge

YÖNETMEN James DeMonaco

OYUNCULAR Ethan Hawke, Lena Headey, Max Burkholder, Adelaide Kane, Edwin Hodge

YAPIM/SÜRE 2013 ABD-Fransa, 81 dk.

GÖRÜNTÜ/SES 2.40:1, 5.1 DD İng. ve Tr.

ŞİRKET As Sanat (Universal)

**JAMES DEMONACO,
FİLMİNDE 'AMERİKAN
RÜYASI'NIN YAKIN
GELECEĞİNE
FOKUSLANIYOR.**

Ü TOPYAYLA DISTOPYAYI AYNI KARELERİN İÇİNE HAPSETME NİYETİNDE BİR FİLM "ARINMA GECESİ" (THE PURGE). ÖTE yandan, bu yaklaşımını, John Carpenter kültü "13. Bölgeye Saldırı"dakine (Assault On Precinct 13) benzer bir atmosferle desteklemeyi deniyor. Senarist-yönetmen James DeMonaco'nun, Carpenter'ın filminin 2005 yapımı yeniden çevriminde de senarist kimliğiyle kendini gösterdiğini de hatırlatalım. Sinemacının etkilenme/hayranlık alanını da net biçimde ortaya koyuyor bu durum.

Hikaye, 2022 yılına götürüyor bizi. ABD'de suç oranının 'sıfırlandığı' bir geleceğin resmi var ortada. Ancak, suçun nasıl bir şey olduğunu unutmamak ve 'müreffeh' ABD'nin kurucularına 'saygı'yı göstermek için her yıl 12 saatlik bir 'arınma gecesi' düzenleniyor. O gecede, 12 saat boyunca her türlü suç serbest bırakılıyor, öldürmek de buna dahil. James DeMonaco, yazıp yönettiği filmiyle 'Amerikan rüyası'nın yakın geleceğine fokuslanıyor. Alt sınıfın gene 'ezilen' ve 'öldürülebilir' olduğu bir gelecek resmi bu. Neredeyse tamamı bir evin içinde geçen film, suç

işleyerek (aslında öldürerek) 'arınma' ihtiyacının yansımalarını ve insanoğlunun öfke/nefret/şiddet üçgeniyle olan kopmaz bağıni aktarmaya çalışıyor. Doğru tespitler yapmasına karşın, bunları inandırıcı bir hikaye kurgusuyla aksettiremiyor James DeMonaco. Ailenin babası, karısı ve çocuklarını korumak için hareket ediyor, ki bu en anlaşılır motivasyon filmde. Ancak, eve saldıran gençlerin (onlar da üst sınıftan) ve özellikle de komşuların motivasyonları pek güçlü değil. Böyle olduğunda da 'arınma gecesi'nin anlam ve önemine dair net bir fikir çıkmıyor ortaya. Evet, bir tür 'ayna' görevi görüyor bu gece, insanlığın 'karanlık yüzü'nü hatırlatma işlevi üstleniyor, ama bunun altının yeterince sağlam donelerle doldurulduğunu söylemek zor.

Hikayedeki annenin 'barış çağırısı', pek duyulmasa da kulak verilmeyi hak ediyor.

Filmin etki alanı sınırlı kalıyor, bir 'şiddet gösterisi'nin ötesine gidemiyor.

Sadibey.com

"Sinemacılık ve filmcilik yararına
bağımsız iletişim platformu"

ANNEMİN ESTETİK ANLAYIŞI

“Annemin Estetik Anlayışı”, BKM tarzı müzikleri ve konuşan kafalarıyla klasik bir iş olmasına rağmen daha detaylı incelemeyi hak ediyor. Şüphesiz onu popüler kılanlar sadece dantele büyük anlam yükleyen ev hanımları değil. Danteli ‘kitch’ bulan yeni kuşakların da bunda payı var.

YÖNETMEN Şükrü Özçelik
YAPIM 2012 Türkiye
SÜRE 9 dk.

PAOLO SORRENTINO’NUN SON HARİKASI “MUHTEŞEM GÜZELLİK”TE (LA GRANDE BELLEZZA) YAŞLANMAKTAN KORKAN JEP Gamberdella’nın gizlice yaşlıların yalın evlerine ve onların kendine has kokusuna ilgi duyması çok etkileyiciydi. Yaşlı evleri kusursuz düzeni, kokusu ve elektronik aletleri evcilleştiren dantelleriyle garip bir çekiciliğe sahiptir.

Dantel önemli tabii. Bize bunu yakın zamanda hatırlatan, 2012 yapımı olmasına rağmen çok takip edilen ünlülerin de adını anmasıyla bu aralar sosyal medya üzerinde sık paylaşılan, kısaca ortaya çıkmasına çok sevindiğimiz bir belgesel oldu. Kısa filmlere destek veren Monroe Creative Studio’dan Hatice Çağlar’ın yapımcılığını üstlendiği, Şükrü Özçelik imzalı “Annemin Estetik Anlayışı”.

Dantel memleketteki kültür ve zevk farklılıklarını belli eden ilginç bir kültür ögesi. Belgeselin dantelci annesi için sadece evi değil, hayatı da güzelleştiren bir

süsken, evin kızı için sade bir yaşamı özletecek kadar gereksiz. Evin oğlu için ise orta sınıf üzerine konuşmak için önemli bir gösterge.

Dantelin teknolojik aletlerle buluşması popüler kültürde bile yeri olan bir mizah malzemesi, ve fakat evin babası için durum daha tehlikeli, dantel teknolojik aletlerin işleyişini bozabiliyor.

“Annemin Estetik Anlayışı”, BKM tarzı müzikleri ve konuşan kafalarıyla klasik bir iş olmasına rağmen daha detaylı bir incelemeyi hak ediyor. Şüphesiz onu popüler kılanlar sadece dantele büyük anlam yükleyen nostaljik ev hanımları değil. Danteli kitsch ve fazla geleneksel bulan esprili yeni kuşakların da bunda payı var. Bu açıdan ev süslerinin geleneksel/modern bakışlarını deşifre etmesi göz ardı edilemez.

Dantel güncel sanat sergilerinde ve akademik çalışmalarda yer bulabilecek bir alışkanlık ve bu kısacık belgesel bunu hatırlatmayı başarıyor.

ACISIYLA,

TATLISIYLA,

EKŞİSİYLE

Ekşi Sinema
www.eksisinema.com

1- Şok kayıp!

Şok kayıplardan biri oldu Philip Seymour Hoffman'ın vefatı. Oynadığı her karaktere özel derinlik katan bir aktördü. Zirve noktasının "Capote"deki performansı olduğu konusunda ortak kanaat var. Çok sigara içen, sıradan olmayı seven Hoffman, oyunculuğu ile 'yıldızlaşan' ender aktörlerdendi. Hâlâ vefat ettiğine inanası gelmiyor kimsenin.

2- Bizden bir aktördü

Maximilian Schell, 'biz'den gördüğümüz oyuncuların biriydi. Bunda "Topkapı" filminde oynamasının ve İstanbul'da yaşadığı 'özel' anıların da etkisi var. 2008 Altın Portakal'ında Onur Ödülü'nü almak için sahneye çıktığında bu duyguyu hissettirmişti. Toprağın bol olsun Maximilian Baba!

3- Altın Lale Derviş Zaim'in elinde

İstanbul Film Festivali'nin Altın Lale Ulusal Yarışması jüri başkanı açıklandı. Yeni Türkiye sinemasının kurucularından yönetmen Derviş Zaim jüriye başkanlık yapacak. Zaim, sinemamızı yakinen takip eden yönetmenlerden biri. Bakalım bu takip sonuçlara nasıl yansıyacak, bekleyip göreceğiz...

4- Yazar Ferzan Özpetek

Yönetmen Ferzan Özpetek'in Milliyet Sanat dergisi için yazı yazdığı yılların üzerinden çok zaman geçti. Sinema için yazıyla arasına mesafe koydu. Lakin yıllar sonra kaleme tekrardan sarıldı ve otobiyografik özellikleri olan "İstanbul Kırmızısı" romanını yazdı. Kitap da Can Yayınları'ndan çıktı... Bakalım yazarlığı da yönetmenliği kadar iddialı mı?

5- Nedir bu yaşlı yönetmen azarı?

Artık her hafta bir yaşlı yönetmen çıkıp sinema yazarlarına 'azar' sallıyor. Bu haftanın azarı da Tunç Başaran'dan. "Bazı eleştirmenler sinemadan anlamıyor" demiş ve "Türkiye'de eğer bir işi yapamıyorsanız, eleştirmen olursunuz" diye de cümlesini tamamlamış. Talihsiz bir açıklama daha!

ROCK FM 94.5

7. CADDE

SİNEMA VE SOUNDTRACK DÜNYASINA KEYİFLİ BİR YOLCULUK

BİLGEHAN ARAS'LA **7. CADDE** HER ÇARŞAMBA 00.00 / 02.00 ARASI
94.5 ROCK FM'DE

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

“ GARIPTİR, BÜYÜK VE MODERN BİR ÖYKÜ YAPMAYA KALKIŞTIĞINIZDA, İZLEYİCİ ONUN BOYUTUNU TAKDİR ETMEZ. AMA AYNI ÖYKÜYÜ ROMALILAR DÖNEMİNDE YAPTIĞINIZ TAKDİRDE, SON DERECE ÖNEMLİ BİR FİLM OLARAK KABUL GÖRÜR. ”

Alfred Hitchcock